

GJERDRUM KOMMUNE

Løpenr/arkivkode
2681/2011-S11

Dato
15.04.2011

Saksbehandler: Monica Gudim

SAKSFRAMLEGG

ASKDAMMENE - avklaring av eierskap og fremtidig ansvar/vedlikehold

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
	Kommunestyret	

Utrykte vedlegg:

Tilstandsrapport fra Norconsult 3.2.2010 (7/1546-39)

Klassifisering av dammer på Brådalsfjellet med Dambruddskart 24.06.2009 (7/1546-31)

NVE brev 30 jun 2010 (7/1546-40)

Lovverk: Vannressursloven (<http://www.lovdata.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/app/gratis/www/docroot/all/nl-20001124-082.html>) og

Damsikkerhetsforskriften (<http://www.lovdata.no/for/sf/oe/xs-20091218-1600.html>)

Saken gjelder/sammendrag:

Utbygger av B6/B7 på Brådalsfjellet ønsket avklaring av rekkefølgekrav for utbygging. Forholdet til dammene måtte da avklares, og Norconsult gjorde en konsekvensutredning for Gjerdrum kommune. Der vises det at B6 ikke vil bli berørt ved et evt. brudd i dammene, men at B7 kan bli noe berørt. Feltene B8-B10 vil bli sterkt berørt.

Juridisk vurdering: Ask kommunale vannverk er antakelig eier av dammene, men dette er ikke endelig bekreftet. Gjerdrum kommune overtok Ask private vannverk med aktiva og passiva, men det er ikke dokumentert at Askdammene var et passivum ved overtakelsestidspunktet. Eier er ansvarlig for dammene, både når det gjelder opprettholdelse og avhending. Gjerdrum kommune bør erkjenne eierskap av dammene for å bringe saken videre.

Tilstanden på dammene er dårlig. Selv om eierskap ikke er helt avklart anså kommunen at de har et samfunnsikkerhetsansvar, og utførte i 2010 senking av dammene til bruddkonsekvensklasse 0 i tråd med anbefalinger fra Norconsult.

NVE har gitt tillatelse til midlertidig senking av dammene til 31.12.2012. Dersom en varig senking og/eller avhending ønskes må det søkes særskilt om dette senest 6 måneder før byggestart. Det er ønskelig at den midtre dammen ivaretas for fremtiden.

Rådmannens forslag til vedtak

Gjerdrum kommune erkjenner eierskap av dammene.

Den øvre Askdammen søkes avviklet og avhendet. Kostnader innarbeides i budsjett 2012.

Den midtre Askdammen bevares som dam i bruddkonsekvensklasse 0 og søkes enkelt tilrettelagt som friluftsområde. Gjerdrum kommune starter en planprosess for å sikre dammen med tilgrensende arealer som friluftsområde.

Gjerdrum kommune tar kontakt med grunneier og utbyggerne av B7- 10 for fremforhandling av en avtale som sikrer opparbeidelse av friluftsområde ved den Midtre Askdammen.

Rådmannen i Gjerdrum

Trine Christensen

Bakgrunn/saksopplysninger:

Etter at Gjerdrum kommune vedkjente seg et sannsynlig eierskap til Askdammene ble Norconsult engasjert for å gjøre en tilstandsvurdering av Øvre - og Midtre Askdam. Begge dammene var da foreslått plassert i bruddkonsekvensklasse 2, noe som vil medføre behov for tilsyn og rapportering til NVE (dvs. at det må være en Vassdragsteknisk ansvarlig som utfører tilsyn og rapporteringer).

Rapporten skrevet av Norconsult 3.2.2010, sier at dammene er preget av forfall, og at utbedringer må gjøres for at tilstanden på dammene skal komme opp på et akseptabelt nivå. Norconsult v/Jørn Willassen var på befaring i desember 2009, og gjorde på bakgrunn av det beregninger som foreligger i den fullstendige rapporten.

De viktigste punktene gjengis her:

Øvre Askdam er en betong gravitasjonsdam som trolig er bygget i 1957. Det er antakeligvis benyttet fjellbolter i dammen for at den skal kunne motstå belastning fra vann- og istrykk. Det er riss, sprekker, betongavskallinger og mosegrodde partier på dammen, og det er ikke utført rydding av trær og vegetasjon. Dammen preges av at det ikke er utført noen form for tilsyn eller vedlikehold.

Midtre Askdam er en betong gravitasjonsdam som trolig er bygget i 1947. Dammen er bygget av betong med stort innslag av sparestein. Det er benyttet noe glatt armeringsstål i betongen. Enkelte partier har så omfattende skader og sprekker at det må defineres som brudd i betongen. Det er heller ikke her utført noen form for rydding av vegetasjon, og også denne dammen preges av mangel på tilsyn og vedlikehold. Lekkasjene gjennom Midtre Askdam er vesentlig større enn de som er ved Øvre Askdam.

Norconsult vurderte at dammenes tilstand og utforming ikke tilfredsstillende dagens forskrifter. Både manglene til dammenes utforming og omfanget på skader er såpass vesentlig at tiltak er nødvendige. Skadene er av en slik art at de vil fortsette å utvikle seg med tiden, og enkelte av skadene er så omfattende at de raskt kan utvikle seg til brudd med fare for delvis tømning av magasinene. Dambruddskart er laget og disse viser hvilke områder som vil bli berørt ved et eventuelt brudd i en eller begge dammene.

I sin vurdering av tiltak på dammene vurderer Norconsult tilstanden på betongen og dammene som generelt så dårlig at en eventuell rehabilitering må ta utgangspunkt i at det meste av eksisterende konstruksjoner i sin helhet må fjernes og erstattes med nye konstruksjoner som tilfredsstillende forskriftens krav.

Norconsult vurderte at det var et stort behov for strakstiltak, og kommunen så et samfunnsansvar og fulgte anbefalingene. Disse anbefalingene var å varsle NVE om tilstanden, og å søke NVE om en midlertidig senking av dammene.

NVE ga i brev den 30.06.2010 tillatelse til midlertidig senking av Øvre - og Midtre Askdam. Senkingen av dammene med henholdsvis 0,5m i Øvre Askdam og 1,0m i Midtre Askdam i forhold til overløpsterskel, reduserte det oppdemte magasinvolument såpass at dammene ikke lenger ansees å skape noe særskilt og uvanlig fare for mennesker, miljø og eiendom. Vannstanden i hver av Askdammene må ligge på det sikkerhetsmessige godkjente nivået frem til nødvendig utbedring er foretatt. NVE har i medhold av vannressursloven § 8 gitt tillatelse til at vannstanden kan senkes til disse nivåer frem til 31.12.2012. Da må utbedringen være foretatt og vannspeilet hevet igjen.

I samme brev sier NVE at dersom kommunen senere ønsker en varig senking eller en nedlegging av vassdragsanlegget må det søkes særskilt om dette.

Høsten 2010 ble senking gjennomført ved å lage en utsparing i begge dammene. Dammene er nå i bruddkonsekvensklasse 0 noe som medfører at man ikke må ha vassdragsteknisk ansvarlig, og man må kun gjøre en enkel rapportering til NVE.

Midtre Askdam som friluftsområde:

Opparbeidelse og sikring av dammene er omtalt i "Utbyggingsavtale for utbygging av Brådalsfjellet II" og "Reguleringsbestemmelser i tilknytning til reguleringsplan Brådalsfjellet 2". Reguleringsbestemmelsene pkt 2.16 sier: "Askdammene skal sikres før utbygging i områder som kan bli berørt av dambrudd."

I utbyggingsavtalens pkt 3 del B står det at utbygger er ansvarlig for å utvikle området i henhold til bestemmelsene i avtalen og endelig reguleringsplan for området. Pkt 3 del D sier at utbygger er økonomisk ansvarlig for alle forhold avtalen regulerer med unntak for bygging av barnehage. Dersom reguleringsplan, markedet eller andre forhold som har vesentlig betydning for realiseringen av avtalen, og som ligger utenfor utbyggerens kontroll, endrer seg betydelig i forhold til det som ligger til grunn pr. dato (10.04.03), kan avtalen reforhandles med sikte på å skape økonomisk realiserbare løsninger.

Midtre Askdam anses av de som har interesser for området som et viktig element å sikre og bevare. Av rådmannen anses det derfor som mest riktig at området knyttes mot tilhørende boligbebyggelse og sikres planmessig som friluftsområde. Brådalsfjellet skal utbygges videre og det er naturlig at utbygger tar kostnaden med å sikre og opparbeide friluftsområder knyttet til utbyggingsområdet.

Tidsfaktoren er vesentlig i denne sammenheng. Sikring av dammene må gjennomføres før utbygging kan finne sted. Det er noe tid til Brådalsfjellet skal bygges ut videre. Det kan antas at man muligens må finne en overgangsløsning. En avtale bør inngås så snart som mulig.

Viktige hensyn/krav:

Tidsfrist fra NVE: 31.12.2012

Alternative løsninger:

- 1) Permanent full senking av magasinene, fjerning av dammene og reetablering av området.
- 2) Delvis senking av magasinene, riving av dammene og bygging av lavere permanente dammer.
- 3) Riving av dammene og oppbygging av nye dammer i henhold til dagens forskrifter.
- 4) Gjerdrum kommune erkjenner ikke eierskap til dammene. Da kommunen inngikk avtale om overtakelse av det private vannverket var disse dammene tatt ut av produksjon for mange år siden. Gjerdrum kommune overtok Ask private vannverk med aktiva og passiva, men det er ikke dokumentert at Askdammene var et passivum ved overtakelsestidspunktet. Det er ikke usannsynlig at Gjerdrum kommune kan vinne frem i forhold til dette. Det er imidlertid slik at det selskapet kommunen overtok ikke lenger eksisterer og det således må startes opp en tyngre juridisk prosess.

Det er ikke nødvendig å velge samme løsning for begge dammene.

Vurdering av løsningsmuligheter:

Grunneier, utbygger, historielaget og jeger- og fiskerforeningen har kommet med mange innspill i saken. De vil alle beholde Midtre Askdam i bruddkonsekvensklasse 0. De ønsker å reparere dammen istedenfor å rive og bygge nytt pga historien. Dette er ikke anbefalt av Norconsult og NVE. Alle involverte parter er enige i at avhending av Øvre Askdam er det beste.

Konklusjon:

Gjerdrum kommune erkjenner eierskap av dammene.

Den øvre Askdammen søkes avviklet og avhendet innen fristen på tillatelsen fra NVE går ut 31.12.2012. Søknad om avhending må sendes 6 måneder før tillatelsen går ut. Området går tilbake til grunneier.

Den midtre Askdammen bevares som dam i bruddkonsekvensklasse 0 og søkes enkelt tilrettelagt som friluftsområde. Søknad om varig senking av dammen må sendes NVE innen 6 måneder før den midlertidige tillatelsen går ut 31.12.2012.

Særutskrift sendes:

Olaf Olstad
Terje Brodahl
Erik Ask
Gjerdrum Historielag
Gjerdrum Jeger og Fisker Forening